

De economische activiteit van besloten vennootschappen

Een op de 3 bv's is een werkmaatschappij. Die maken bijna 90% uit van de totale omzet. Bij holdings (aandeel 12%) staan de meeste activa op de balans vanwege de deelnemingen, maar zij hebben weinig omzet en personeel. Het aantal investerings-/spaar-bv's groeit sinds 2010 bovengemiddeld, met 7% per jaar. Het aandeel in het totaal is ongeveer 10%, iets groter dan het aandeel van de pensioen-bv's, waarvan het aantal en de omvang juist daalt sinds 2017.

Bv's worden gebruikt voor verschillende activiteiten. Vele verlenen diensten of produceren goederen; de werkmaatschappijen. Ook bestaan er bv's om te sparen, te beleggen, pensioen op te bouwen, vastgoed te beheren of deelnemingen aan te houden.

CPB - juli 2022

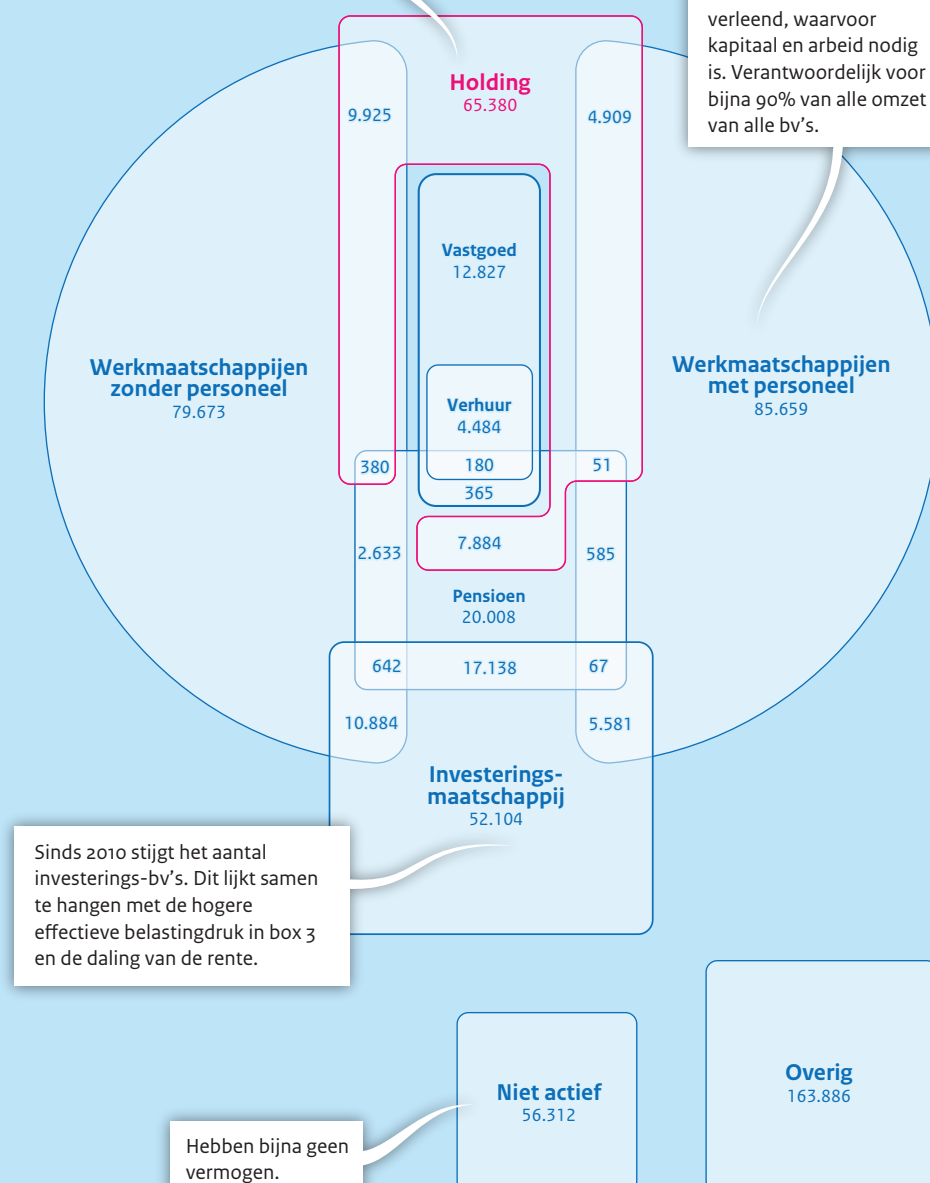
Ika Deinum
Arjan Lejour
Jan Möhlmann
Romek Vinke

Veel bv's voor belastingplanning

Er worden bv's opgericht om te sparen, te beleggen, een pensioen op te bouwen, vastgoed te beheren of deelnemingen in andere ondernemingen te beheren. Het CPB heeft nu voor het eerst de verschillende functies van bv's systematisch in kaart gebracht.

Holdings hebben veel activa en eigen vermogen op de balans staan. De fiscale winst is relatief hoog, maar omzet en arbeidskosten van deze holdings zijn relatief beperkt.

Ondernemingen waar een goed wordt geproduceerd, verhandeld of een dienst wordt verleend, waarvoor kapitaal en arbeid nodig is. Verantwoordelijk voor bijna 90% van alle omzet van alle bv's.

Samenvatting

Besloten vennootschappen (bv's) worden gebruikt voor een breed spectrum aan activiteiten.

Veel bv's zijn een onderneming in de zin dat met behulp van arbeid en kapitaal een dienst verricht of een goed geproduceerd wordt. Deze bv's worden werkmaatschappijen genoemd. Er worden ook veel bv's opgericht om te sparen, te beleggen, een pensioen op te bouwen en vastgoed of deelnemingen in andere ondernemingen te beheren.

De fiscale behandeling van alle bv's is hetzelfde ongeacht het type of de rechtsvorm. Dat contrasteert met de maatschappelijke opvattingen over bv's. Voor de een staat een bv synoniem met ondernemen en economische activiteit en voor de ander met een manier om de belastingdruk te verminderen. Dit leidt tot verschillende voorstellen om de bv te belasten.

Deze publicatie biedt een eerste inzicht in de verdeling en ontwikkeling van verschillende bv-typen. Aan de hand van de classificatie van bv's kunnen de effecten van beleid op bv's en aanmerkelijk-belanghouders beter in kaart worden gebracht. We nemen bijna alle bv's in Nederland mee, ongeacht of de eigenaren natuurlijke of rechtspersonen zijn.

Ongeveer een op de drie bv's is een werkmaatschappij. Deze bv's zijn verantwoordelijk voor bijna 90% van de omzet van alle bv's en maken de meeste kosten. Wat betreft totale bezittingen en eigen vermogen vormen werkmaatschappijen echter een disproportioneel klein aandeel: hiervan zit respectievelijk 20% en 10% in de werkmaatschappijen. Tevens zijn werkmaatschappijen goed voor ruim 85% van de werkgelegenheid in alle bv's.

Holdings zijn na werkmaatschappijen de grootste groep binnen de bv's: bijna 12 % van de bv's die niet onder een fiscale eenheid vallen, is een holding. Holdings hebben de meeste activa en eigen vermogen op de balans staan vanwege hun deelnemingen in andere bedrijven. De fiscale winst van deze bv's is relatief hoog, omdat de winsten uit deelnemingen in dat bedrag zijn opgenomen. De omzet en arbeidskosten van deze holdings zijn relatief beperkt.

Investerings-/spaar-bv's vormen bijna 10% van alle bv's. Dit aandeel is tussen 2010 en 2018 flink toegenomen met 1,7%-punt. Deze toename lijkt samen te hangen met de hogere effectieve belastingdruk in box 3 vooral door de daling van de rente. Daardoor is het voor veel vermogende huishoudens financieel steeds aantrekkelijker is geworden om vermogen te verplaatsen naar een bv.

Het aantal en de omvang van pensioen-bv's daalt sinds 2017. Dat hangt samen met de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer, waardoor de opbouw van het pensioen in de eigen bv niet meer fiscaal wordt gefacilieerd en de mogelijkheid is ontstaan om de verplichting zonder boete af te kopen. Tussen 2010 en 2013 nam juist het aantal pensioen- en stamrecht-bv's met 20% toe. Dat aantal is daarna gestabiliseerd, wat kan samenhangen met het verbod op nieuwe stamrecht-bv's.

1 Inleiding

Het doel en het belang van besloten vennootschappen (bv's) voor de Nederlandse economie hebben de laatste jaren veel aandacht getrokken. Dit komt doordat er veel bv's zijn – ongeveer een miljoen in 2018 – die samen een eigen vermogen beheren van bijna 400 miljard euro (in 2020).¹ Het aanmerkelijk belang van dit vermogen is veelal verdeeld onder de meest vermogende huishoudens in Nederland; bijna 90% van het aanmerkelijk belang is in handen van huishoudens met een totaal netto vermogen van minimaal een miljoen euro.² Daarbij is er ambiguïteit over het doel van een groot aantal bv's: voor de een staat een bv en de directeur-groootaandeelhouder (dga) synoniem met ondernemen en voor de ander met een manier om de belastingdruk te verminderen.³

De bv is na de eenmanszaak de meest gebruikte ondernemingsvorm in Nederland. Door de rechtspersoonlijkheid van een bv biedt deze ondernemingsvorm bescherming tegen persoonlijke aansprakelijkheid. Dit maakt het voor eigenaren van bv's mogelijk om meer risico te nemen bij de productie en verkoop van goederen en diensten (reële activiteit). Naast beperkte persoonlijke aansprakelijkheid kunnen bv's ook andere voordelen bieden.⁴

Besloten vennootschappen worden niet alleen gebruikt voor de productie van goederen en diensten, maar ook voor belastingplanning. Dit geldt met name voor belastingheffing op vermogen. Een bv kan een aantrekkelijk alternatief voor box 3 zijn voor laag renderende vermogensbestandsdelen, zoals spaartegoeden. Dit komt doordat de belasting in box 3 wordt berekend op basis van een forfaitair rendement dat hoger kan zijn dan het werkelijke rendement.⁵ In een bv wordt de belasting berekend op basis van het werkelijke rendement. Er bestaat hierdoor ook een fiscale prikkel om winsten in de bv niet direct uit te keren.

Daarnaast was het een tijdlang mogelijk ontslagvergoedingen en pensioenvermogen via een bv te beheren. De opbouw van een pensioen in de eigen bv was wel aan strikte voorwaarden gebonden. Als er een jaarlijkse pensioenverplichting werd aangegaan, moest er vermogen belastingvrij gereserveerd worden voor een uitkering na pensionering. Vanaf 1 juli 2017 is het niet meer mogelijk om fiscaal gefaciliteerd pensioen in de bv op te bouwen. De bestaande pensioenverplichting kon op de balans blijven staan of worden omgezet in een oudedagsverplichting. Die kon worden ondergebracht bij een financiële instelling of worden afgekocht met een fiscale korting. De laatste twee opties waren mogelijk tot en met 2019.

Ook wordt er in de literatuur gesproken over andere typen vermogen, die bij plaatsing in een bv fiscaal voordeel opleveren. Zo definieert de Wet op de vennootschapsbelasting fiscale

¹ [Vermogen van huishoudens; huishoudenskenmerken, vermogensbestandsdelen \(cbs.nl\)](#).

² Ibid.

³ Zie [Ondernemend Nederland Woest over voorstelde DGA-taks - ONL bij BNR Nieuwsradio - ONL voor ondernemers](#) voor de ondernemersvisie en o.a. Alstadsaeter et al. (2014), Jacobs (2019) voor de visie dat de bv wordt gebruikt voor belastinguitstel.

⁴ Zie Bosch en Lejour (2017).

⁵ Tot en met 2016 gold een forfaitair rendement van 4%. Sinds 2017 zijn er drie forfaitaire rendementen, afhankelijk van de omvang van het vermogen. Daar geldt dezelfde redenering, voornamelijk voor de hoogste twee rendementen. In 2025 wil het kabinet met een nieuw systeem van belastingheffing komen, mede omdat uit het arrest van de Hoge Raad eind 2021 dat het huidige systeem niet rechtvaardig is.

beleggingsinstellingen en vrijgestelde beleggingsinstellingen. Daarnaast wordt in de adviespraktijk gesproken over vastgoed-bv's, spaar-bv's, beleggings-bv's en holdings.⁶

Er is reden om te veronderstellen dat het oppotten van vermogen (in verschillende vormen) in bv's op grote schaal plaatsvindt. Zo blijkt dat in de periode 2008 tot 2017 het ondernemingsvermogen in vennootschappen met minstens één aanmerkelijkbelanghouder (ab-houder) met 120% is toegenomen, terwijl de totale omzetgroei van deze vennootschappen in deze periode 50% is.⁷ Ook lenen dga's veel van hun bv: tot wel 55 miljard euro in 2019.⁸ Dat laat zien dat er veel kapitaal in de bv's wordt opgepot dat niet direct gebruikt wordt voor de bedrijfsvoering. Dat kan deels vanwege bedrijfseconomische redenen zijn, maar het vermoeden is dat fiscale redenen ook een rol spelen. Zo laat een onderzoek van de Nederlandsche Bank (2019) zien dat het midden- en kleinbedrijf (waaronder bv met dga's) 30% van de winst uitkeert, terwijl het grootbedrijf 53% procent van de winst uitkeert in de periode 2000 tot 2017.

Er is op macroniveau weinig bekend over bv's, hoewel er veel over bv's wordt gesproken en er een uitgebreide individuele casuïstiek is. Het CBS presenteert cijfers over het aantal bv's, maar niet gedetailleerd over de economische ontwikkeling. Door het gebrek aan onderliggende data kunnen mogelijke aanpassingen in het beleid rond bv's en hun ab-houders niet goed in kaart worden gebracht. Deze lacune willen we met deze publicatie deels opvullen.

In deze publicatie classificeren we alle bv's in Nederland tussen 2007 en 2018 naar het veronderstelde doel. Hiertoe onderscheiden we een aantal typen bv's, waarbij het type van een bv het doel aangeeft waarvoor deze wordt gebruikt: beheer van (één van verschillende typen) vermogen, bedrijfsactiviteit of inactiviteit. Daarnaast laten we zien hoe deze typen gereageerd hebben op veranderingen in de wetgeving. We beschrijven de ontwikkeling van de typen bv's in termen van winsten, omzet, eigen en vreemd vermogen en de verschillende activa in die periode. Hierdoor wordt de populariteit van bepaalde typen bv's door de jaren heen zichtbaar.

Voor dit onderzoek maken we gebruik van microdata die door het CBS geleverd zijn. Het gaat hierbij om geanonimiseerde data van ondernemingen en hun aandeelhouders afkomstig uit belastingaangiften over de periode 2007-2018. Die aandeelhouders zijn ab-houders met een belang groter dan 5%. Dat kunnen natuurlijke personen, zoals dga's, zijn en rechtspersonen, zoals andere bv's. Het gaat daarbij om honderdduizenden ondernemingen per jaar. Deze data bevatten veel gegevens uit de balans en de resultatenrekening van de ondernemingen.

We maken gebruik van beslisregels om de bv's in de CBS-data een label toe te wijzen dat het doel/type aanduidt. Deze beslisregels zijn gebaseerd op de literatuur en gesprekken met experts. Vervolgens toetsen we deze classificatie op robuustheid en beschrijven we de economische ontwikkeling van deze typen bv's.

⁶ Via de Kluwer Navigator zijn er voor iedere type bv tientallen, zo niet honderden artikelen te vinden in Weekblad Fiscaal Recht en Vakstudie Nieuws.

⁷ Zie Rijksoverheid (2020).

⁸ Zie ook Rijksoverheid (2020).

2 Data en onderzoeksmethoden

In dit onderzoek worden gegevens uit de balans en resultatenrekening van bv's gebruikt om bv's te classificeren. Vrijwel alle bv's in Nederland komen in deze verzameling voor ongeacht of de eigenaar in Nederland of in het buitenland woont en ongeacht de rechtsvorm van die eigenaar. Deze dataset is samengesteld door het CBS voor de jaren 2007 tot en met 2018. De gegevens over de balans en resultatenrekening komen uit jaarlijkse vpb-aangiften van bedrijven in Nederland.⁹

De bv's kunnen een natuurlijke persoon of rechtspersoon als eigenaar hebben. De natuurlijke eigenaar is meestal een dga: iemand die meer dan 5 procent van de aandelen bezit (de abhouder) en ook directeur is van de bv. Het grootste gedeelte van de bv's heeft echter geen natuurlijke persoon als (directe) eigenaar. In dit geval is een andere rechtspersoon eigenaar. Meestal is dit een andere bv, maar het kan ook een nv zijn. Deze andere bv komt dan ook in deze database voor. De eigenaar woont meestal in Nederland, maar het kunnen ook buitenlandse eigenaren zijn; privépersonen of multinationals.

In de analyse worden bv's die onderdeel zijn van een fiscale eenheid (voor de vpb) onderscheiden van losstaande bv's. In de vpb-aangiften heeft een ondernemer, onder bepaalde voorwaarden, de mogelijkheid om meerdere ondernemingen gezamenlijk te registreren als fiscale eenheid. In dit geval worden de verschillende entiteiten gezien als één onderneming met één geconsolideerde balans en resultatenrekening. Zodoende kunnen individuele bv's binnen een fiscale eenheid niet worden geclassificeerd met deze dataset. Daarom worden de fiscale eenheden en niet-fiscale eenheden apart in onze analyse behandeld. Een overzicht van de verhouding van fiscale eenheden en niet-fiscale eenheden, naar aantallen en balanstotalen, wordt gepresenteerd in tabel D1 van appendix D.

Om te schetsen voor welk doel bv's worden gebruikt maken we een eigen classificatie van bv's. Dit doen we op basis van door ons gedefinieerde beslisregels. Iedere bv in de dataset krijgt een label dat het type/de belangrijkste activiteit van de bv aanduidt.

Er bestaan statistische methoden voor classificatie van waarnemingen; dit zijn uitsluitend "supervised learning"-methoden. Dergelijke modellen kunnen alleen worden geschat bij beschikbaarheid van een dataset waarin voor iedere observatie een uitkomst/respons is. Datasets die aan dit criterium voldoen heten gelabelde data. Voor classificatie van bv's zijn echter geen gelabelde data beschikbaar. Hoewel begrippen als "vastgoed-bv" en "investerings-bv" bekend zijn in de fiscale wereld, zijn deze typen nooit formeel gedefinieerd. Zelfs voor pensioen-bv's, die via wetgeving gereguleerd worden, bestaat geen formele definitie. De typen zijn daarmee volledig latent en kunnen niet worden gebruikt om supervised-modellen te schatten.

Omdat modellen voor de classificatie van bv's niet kunnen worden geschat, is de specificatie van een model aan de hand van andere informatiebronnen bepaald. In dit onderzoek is deze gebaseerd op literatuuronderzoek en gesprekken met experts. De eerste stap naar classificatie is het definiëren van de labels, of groepen. De volgende groepen zijn geïdentificeerd:

⁹ De mogelijke nadelen hiervan worden later besproken.

- **Werkmaatschappij met personeel:** Een werkmaatschappij is een “duurzame organisatie van arbeid en kapitaal die door deelname aan het economisch verkeer beoogt winst te behalen die ook redelijkerwijs te verwachten valt”.¹⁰ Met andere woorden: een “echte” onderneming. In het jargon wordt dit type bv ook wel een rokende schoorsteen genoemd.
- **Werkmaatschappij zonder personeel:** Een werkmaatschappij zonder personeel is qua type activiteit gelijk aan een werkmaatschappij met personeel, maar kenmerkt zich door geen of relatief lage personeelskosten, waarbij relatief verderop wordt gedefinieerd.¹¹
- **Pensioen-/stamrecht-bv:** Een pensioen-bv heeft als doel om de opbouw van pensioenkapitaal te faciliteren, waar een stamrecht-bv een ontslagvergoeding/goudenhanddruk beheert. Hoewel deze bv’s niet hetzelfde doel hebben, zijn de posten in de vpb-aangifte samengevoegd en dus niet te onderscheiden.
- **Vastgoed-bv:** Een bv met de intentie om een vastgoedportfolio te beheren. De bv kan natuurlijke personen als eigenaar hebben, maar ook een onderneming die haar vastgoed voor haar activiteiten in een aparte bv heeft geplaatst. Commerciële exploitatie van het vastgoed richting externe partijen is niet het hoofddoel.
- **Verhuur-bv:** Een bv met de intentie om een vastgoedportfolio te beheren waarbij commerciële exploitatie wel het hoofddoel is. Dit type bv onderscheiden we van werkmaatschappijen, omdat in de fiscale literatuur geen consensus bestaat over de vraag of verhuur-bv’s werkmaatschappijen zijn.
- **Spaar-/investerings-bv:** Een bv met het doel om spaartegoeden of investeringen (die geen deelneming vormen) te beheren. Omdat spaartegoeden en investeringen niet goed te scheiden zijn, worden deze activa samengenomen.
- **Holding-bv:** Een bv met het doel om een (meerderheids-) belang in een andere bv te beheren.
- **Niet-actieve bv:** Een bv die in een boekjaar niet actief was, waarbij inactiviteit is gedefinieerd als netto geen verandering van eigen vermogen, een eigen vermogen kleiner dan 1 euro en geen omzet (0 euro).
- **Overige:** Alle bv’s in de dataset die niet voldoen aan ten minste één van bovenstaande criteria.

De beslisregels die achtereenvolgens worden toegepast om bv’s te classificeren, zijn samengevat in tabel 1. Modellen die op deze wijze classificeren, worden “rule-based expert systems” genoemd¹². Een grafische weergave van het rule-based expert system gevormd door de regels in tabel C1 staat in appendix E. De begrippen oudedagsratio, investeringsratio, vastgoedratio en deelnemingsratio in tabel 1 worden gedefinieerd in appendix C. In alle gevallen wordt de waarde van een balanspost gerelateerd aan de balanswaarde van de bv.

¹⁰ Deze definitie hanteert de Belastingdienst om ondernemingen te definiëren.

¹¹ Deze definitie wijkt af van de CBS-classificatie kleinbedrijf. Met de huidige definitie kunnen we alleen de kleinste bv’s zonder personeel en 1 of twee werknemers onderscheiden. We hebben alleen beschikking over de gegevens van de totale personeelskosten en niet over het aantal werknemers. Vandaar dat onze definitie minder precies is voor het onderscheid tussen wel of geen personeel.

¹² Zie Grosan & Abraham (2011)

Tabel 1: Type bv en classificatieregels

Type BV	Classificatieregel		
Werkmaatschappij met personeel	1.	Netto omzet > 0	&
	2.	Personeelskosten > 0	&
	3.	Activa > 0	&
	4.	Personeelskosten ≠ totale kosten	&
	5.	Personeelskosten > 2* gebruikelijk loon	&
	6.	Vastgoedratio < drempelwaarde	
Werkmaatschappij zonder personeel	1.	Zie classificatie werkmaatschappij met personeel waarbij regel 5 is gedefinieerd als Personeelskosten ≤ 2* gebruikelijk loon	
Verhuur-bv	1.	Netto omzet > 0	&
	2.	Personeelskosten > 0	&
	3.	Activa > 0	&
	4.	Personeelskosten ≠ totale kosten	&
	5.	Vastgoedratio ≥ drempelwaarde	
Pensioen-/stamrecht-bv	1.	Oudedagsratio ≥ drempelwaarde	
Vastgoed-bv	1.	Vastgoedratio ≥ drempelwaarde	
Spaar-/investerings-bv	1.	Investeringsratio ≥ drempelwaarde	
Holding-bv	1.	Deelnemingsratio ≥ drempelwaarde	
Niet-actieve bv	1.	Totaal vermogensverschil = 0	&
	2.	Netto omzet = 0	&
	3.	Totale activa ≤ 1 euro	

Een aantal classificatieregels is afhankelijk van een “drempelwaarde”. Zoals besproken is het doel van de classificatie inzicht verkrijgen in het doel van bv’s, door iedere bv in de dataset een label toe te wijzen dat de hoofdactiviteit aanduidt. Zodoende is de drempelwaarde een getal tussen 0 en 1. Dit getal bepaalt het minimumpercentage van alle activa in een bv dat in een specifieke vorm moet worden gehouden om de bv een bepaalde classificatie toe te kennen. Zo moet in het geval van een investerings-bv het aandeel van de investeringen en spaartegoeden een bepaald percentage van alle activa zijn.

De drempelwaarden in dit onderzoek zijn gebaseerd op fiscale definities van omvang – ook wel “hoegrootheden” genoemd. De verdelingen van variabelen waarin deze parameter is opgenomen, toonden namelijk geen discontinuïteiten waaruit drempelwaarden konden worden afgeleid. Bovendien zijn er, zoals besproken, geen definities van de verschillende typen bv’s. De hoegrootheden die in de CPB-analyse worden toegepast, zijn in verschillende artikelen beschreven (bijv. van Es (2011)). Daarin wordt de volgende koppeling tussen hoegrootheid en omvang gepresenteerd.

Alleen hoegrootheden groter dan 70% kunnen ondubbelzinnig de belangrijkste activiteit van een bv duiden. Zo zou het overgrote gedeelte van de bezittingen van een vastgoed-bv vastgoed moeten zijn, en niet beleggingen bijvoorbeeld. Ook nemen we aan dat bij een pensioen-bv de waarde van de pensioenverplichting de balans domineert. Dat is alleen het geval met de hoegrootheden “hoofdzakelijk”, “nagenoeg uitsluitend” en “uitsluitend”.

Tabel 2: Hoegrootheid en criterium

Fiscale begrip/hoegrootheid	Omvang
In betekende mate	≥ 25%
In belangrijke mate	≥ 30 %
Aanmerkelijk belang ¹³	≥ 33,33 %
Grotendeels	≥ 50 %
Hoofdzakelijk	≥ 70 %
Nagenoeg uitsluitend	≥ 90 %
Uitsluitend	≥ 100 %

Bron: Van Es (2011)

Het criterium “uitsluitend” en “nagenoeg uitsluitend” zijn echter erg strikt: een bv met een positief saldo op een zakelijke bankrekening zou niet aan de gedefinieerde criteria van “uitsluitend” kunnen voldoen. Het criterium “nagenoeg uitsluitend” is om dezelfde reden nog steeds erg strikt. Om die redenen vormt het criterium “hoofdzakelijk (≥ 70 %)” het uitgangspunt voor de analyse. Daarnaast wordt het criterium “nagenoeg uitsluitend” (≥ 90 %) gehanteerd om de gevoeligheid van de classificatie voor de drempelwaarde te laten zien.

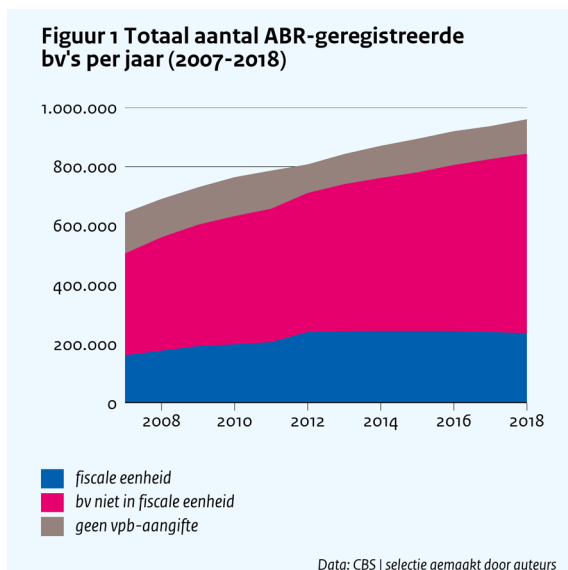
In de bespreking ligt de focus op resultaten voor de classificatie van de losse bv's, die geen onderdeel zijn van een fiscale eenheid, met een drempelwaarde van 70%. De reden is dat de fiscale eenheden bijna per definitie meerdere functies is de geconsolideerde cijfers verenigen en daarmee niet te onderscheiden zijn. Een aantal resultaten met een drempelwaarde van 90% zijn in de appendix opgenomen.

3 Aantallen bv's

Een eerste stap bij het schetsen van het landschap van de bv is inzicht verkrijgen in het aantal bv's in Nederland. Bv's worden geregistreerd door het CBS in het Algemeen Bedrijven Register (ABR), dat ook een basis is voor het SZO-AB+-bestand dat wij gebruiken. Figuur 1 toont de ontwikkeling van het aantal bv's over de tijd. Hierin valt op dat het aantal bv's ononderbroken toeneemt van 643.700 in 2007 tot bijna een miljoen in 2018.

De groep bv's wordt op twee manieren onderverdeeld om inzicht te geven in de samenstelling en in de bv's waarvan we de financiële gegevens in de analyse gebruiken. Het eerste onderscheid wordt gemaakt tussen bv's die onderdeel zijn van een fiscale eenheid en bv's die dat niet zijn. Omdat classificatie van individuele bv's in een fiscale eenheid niet mogelijk is vanwege databeperkingen, is het voor dit onderzoek van belang om te weten hoeveel bv's tot zo'n eenheid behoren.

¹³ Dit is een andere definitie van aanmerkelijk belang dan die van de ab-houder in een bv, waarvoor een criterium van 5% geldt.

Figuur 1 en tabel B1 in appendix B geven het aantal bv's weer dat wel of geen onderdeel is van een fiscale eenheid. Het percentage bv's dat bij een fiscale eenheid behoort, is ongeveer 25% van het totaal aantal ABR-geregistreerde bv's. Het grootste gedeelte van de bv's is daarmee geen onderdeel van een fiscale eenheid, maar kan mogelijk wel onderdeel van een ondernemingsgroep zijn. Dit percentage neemt geleidelijk toe van 53% in 2007 tot 63% in 2018. Het percentage bv's zonder aangiftegegevens neemt af van 21% in 2007 tot 12% in 2018. Deze daling vindt tussen 2007 en 2012 plaats. Daarna is het percentage constant. In de verdere analyse nemen we de bv's zonder belastingaangiften en de afzonderlijke bv's in fiscale eenheden niet mee.

Lang niet alle bv's lijken economisch relevant te zijn. Het CBS deelt bv's ook op in bedrijfseenheden (of onderdeel daarvan) en bv's die geen onderdeel zijn van een bedrijfseenheid. De bedrijfseenheid is de statistische eenheid die het CBS gebruikt om de economische werkelijkheid te beschrijven. Onder een bedrijfseenheid wordt verstaan: "de feitelijke transactor in het productieproces gekenmerkt door zelfstandigheid ten aanzien van de beslissingen over dat proces en door het aanbieden van zijn producten aan derden¹⁴". Wanneer een bv een bedrijfseenheid is (of een onderdeel daarvan), acht het CBS een bv economisch actief.

Het percentage bv's dat een bedrijfseenheid is, schommelt tussen 67% en 70% van het totaal aantal bv's. Tabel B2 in appendix B toont het aantal bv's met een bedrijfseenheid of onderdeel van een bedrijfseenheid en het aantal bv's zonder bedrijfseenheid of geen onderdeel van een bedrijfseenheid. Dit betekent dat volgens de CBS-definitie 30% tot 33% van alle bv's niet zelfstandig is ten aanzien van de beslissingen over het productieproces of geen producten/diensten aanbiedt aan derden. Voor een groot gedeelte zijn dit bv's waarover ook geen aangiftecijfers bekend zijn.

Er is een groot verschil tussen het aantal bv's en bedrijfseenheden geregistreerd in het ABR en andere statistieken van het CBS. Het CBS registreert in het ABR bijna 960.000 bv's, waarvan het zo'n 650.000 economisch actief acht. De Statline tabel Bedrijven; bedrijfs grootte en rechtsvorm

¹⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/productiestatistiek>

staan vermeldt 356.000 bedrijven met de rechtsvorm bv vermeld in het vierde kwartaal van 2018.¹⁵ Dit zijn allemaal economisch actieve bedrijven, maar duidelijk niet alle actieve bedrijven of bedrijfseenheden volgens de definities in het ABR. Het ABR is geen publicatiebestand van bedrijven, maar wordt gebruikt om het aantal actieve bedrijven af te leiden.¹⁶ In dit onderzoek is het van belang ook niet-actieve eenheden mee te nemen, omdat dit mogelijk ook pensioen-bv's en dergelijke kunnen zijn.

4 Classificatie van de bv's

We presenteren de resultaten in verschillende stappen. In paragraaf 4.1 bespreken we de uitkomst van de classificatie: aantallen per type en beschrijvende statistiek per groep. We onderscheiden werkmaatschappijen (met en zonder personeel), verhuurmaatschappijen, vastgoed-bv's, investerings-bv's, holdings, pensioen-bv's en overige bv's bij de niet-fiscale eenheden. In paragraaf 4.2 vergelijken we de resultaten uit 2018 met die uit 2010. Aan de hand van deze vergelijking kunnen we ontwikkelingen in aantallen en omvang over tijd zien. Deze typen bv's worden in meer detail in de paragrafen 4.3 en 4.4 besproken.

4.1 Resultaten in 2018

In 2018 voldoet een derde van alle bv's aan de definitie van werkmaatschappij. Deze specifieke bv's zijn voor bijna 90% van de omzet en kosten verantwoordelijk, zie tabel 3. De winst is relatief laag ten opzichte van de omzet. De gemiddelde omzet, kosten en winst zijn hoger dan voor andere typen bv's. Alleen verhuurmaatschappijen hebben een vergelijkbare omzet en kosten (zie tabel 4). De balansomvang van werkmaatschappijen is daarentegen veel lager, vooral als het gaat om de bezittingen en het eigen vermogen.

De heterogeniteit in de groep werkmaatschappijen is groot. De groep werkmaatschappijen is opgedeeld in werkmaatschappijen met en zonder personeelskosten. Als scheiding kiezen we een bedrag van twee keer het gebruikelijk loon van een dga (45.000 euro in 2017).¹⁷ De bv's met lagere loonkosten hebben nauwelijks of geen personeel in dienst. Als dergelijke bv's een dga hebben, is het aannemelijk dat er meestal geen personeel in dienst is naast de dga zelf. In aantallen komen beide typen werkmaatschappijen even veel voor, maar de werkmaatschappijen met personeel maken gemiddeld acht keer zoveel omzet en kosten. De verschillen op de balans zijn gemiddeld veel kleiner.

Het meeste bezit en eigen vermogen is in handen van holdings. Dit betreft voornamelijk deelnemingen in andere bedrijven. De balans van deze bv's is gemiddeld vijf keer zo hoog als over alle bv's gemeten. De gemiddelde balansomvang is bijna 10 miljoen euro in 2018.¹⁸ Holdings

¹⁵ <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/81588NED/line>

¹⁶ Zie CBS (2021) en zie ook [Waarom zijn er verschillende cijfers over het aantal bedrijven in Nederland? \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/onderzoek-en-publicaties/2021/12/12-01/waarom-zijn-er-verschillende-cijfers-over-het-aantal-bedrijven-in-nederland?).

¹⁷ In de zin van artikel 12a van de Wet op de loonbelasting 1964.

¹⁸ Omdat de balansen van de verschillende bv's niet geconsolideerd zijn, zijn alle totalen opgeblazen door dubbelstellingen. De deelneming van bv A in bv B staat bij A als activa op de balans en verhoogt het eigen vermogen en staat bij bv B op de passivazijde van

hebben relatief weinig schuld en dragen proportioneel bij aan de vpb-opbrengsten. De fiscale winst is wel hoog, maar dat komt door de winsten op deelnemingen die al elders belast zijn. Bij holdings vinden er over het algemeen alleen financiële transacties plaats waardoor de omzet en kosten (exclusief de financiële opbrengsten en kosten) minimaal zijn. Dat laatste geldt ook voor investerings-bv's. Hun aandeel op de balans is relatief klein.

Tabel 3 Financiële indicatoren van typen bv's in 2018 (in aandeel van totaal)

Type	Aantal	Omzet	Belastbaar bedrag	Fiscale winst	Totale kosten	Loonkosten	Activa	Schulden	Eigen vermogen
Werkmaatschappij met personeel	16%	77%	62%	17%	80%	79%	12%	3%	8%
Werkmaatschappij zonder personeel	17%	10%	14%	6%	10%	8%	6%	8%	5%
Verhuur vastgoed	1%	1%	2%	0	1%	1%	1%	4%	0
Vastgoed	2%	1%	3%	1%	0	0	3%	15%	1%
Investering	9%	1%	1%	-2%	1%	1%	2%	2%	2%
Holding	12%	1%	2%	74%	1%	3%	59%	17%	70%
Pensioen	8%	0	-2%	0	0	0	1%	0	0
Niet actief	8%	0	1%	-3%	0	0	0	2%	0
Overig	27%	8%	17%	7%	7%	8%	16%	22%	14%
Totaal (mld euro)	601557	230	18,5	105	171	59,2	1130*	200*	898*
Totaal fiscale eenheden (mld euro)	90162	260	15,9	30,1	204	58,6	422*	148*	260*

Bron: microdata CBS en eigen berekeningen en selecties. De totalen op de balans zijn opgeblazen door dubbelstellingen bij de deelnemingen (*). Eenzelfde tabel met drempelwaarde van 0.9 is in appendix D.

Het eigen vermogen van de pensioen-bv's is gemiddeld licht negatief, wat betekent dat de gemiddelde pensioen-bv op termijn net niet aan haar pensioenverplichtingen kan voldoen. Met relatief goede rendementen de komende jaren hoeft dat geen probleem te zijn, maar dit gemiddelde maskeert een grote spreiding van uitkomsten, waaronder veel bv's die niet aan hun pensioenverplichtingen kunnen voldoen. Verder blijkt dat pensioen-bv's vaak pensioeninkomen uitkeren, zeker nu vanaf medio 2017 geen opbouw meer mogelijk is. Daarnaast maken pensioen-bv's nauwelijks omzet en kosten. De gemiddelde balansomvang is ongeveer 200.000 euro in 2018.

Investerings-/spaar-bv's hebben gemiddeld 450.000 euro op de balans staan.¹⁹ Hiervan is 350.000 euro eigen vermogen. Investerings-/spaar-bv's zijn dus relatief klein ten opzichte van vastgoed- en verhuur-bv's. Een deel van deze bv's zijn waarschijnlijk particulieren die hun privévermogen in een bv hebben ondergebracht. Er zijn waarschijnlijk ook veel spaar-bv's die eigendom zijn van andere bv's, wat zou kunnen betekenen dat een werkmaatschappij overtollig (ondernemings)vermogen verplaatst naar een aparte bv.

de balans, vaak als langlopende schuld. Dat betekent dat alle de totalen en gemiddelden bij de balans niet accuraat zijn. De grote verschillen tussen de verschillende typen bv's geeft natuurlijk wel een indicatie.

¹⁹ Dat is 25,3% maal 1,88 miljoen euro in tabel 4,z ie kolom activa.

Tabel 4 Gemiddelde omvang van een bv per type ten opzichte van de gemiddelde omvang van alle bv's in 2018

Type	Omzet	Belastbaar bedrag	Fiscale winst	Totale kosten	Loonkosten	Activa	Schulden	Eigen vermogen
Werkmaatschappij met personeel	476,7%	387,0%	104,0%	497,5%	491,1%	77,1%	188,9%	52,4%
Werkmaatschappij zonder personeel	60,2%	79,1%	34,2%	57,3%	45,0%	32,2%	48,5%	26,5%
Verhuur vastgoed	115,7%	215,9%	48,9%	82,5%	98,4%	127,4%	499,8%	43,0%
Vastgoed	57,6%	155,9%	37,2%	14,0%	7,1%	152,7%	667,8%	42,1%
Investerings	12,0%	12,3%	-20,8%	9,6%	11,9%	25,3%	24,2%	23,7%
Holding	8,0%	17,0%	630,3%	8,7%	21,4%	499,3%	145,9%	593,2%
Pensioen	0,9%	-19,9%	-3,4%	2,0%	5,4%	11,4%	4,0%	-2,4%
Niet actief	0,7%	9,0%	-38,2%	1,1%	0,8%	5,4%	21,0%	1,7%
Overig	30,9%	60,8%	26,6%	25,0%	29,5%	56,9%	79,0%	51,4%
Gemiddelde totaal (dzd euro)	382,9	30,7	175,2	284,3	98,5	1879*	332,0*	1493*
Gemiddelde fiscale eenheden (dzd euro)	2882	176,2	333,9	2259	649,8	4681*	1636*	2886*

Bron: microdata CBS en eigen berekeningen en selecties. De totalen op de balans zijn opgeblazen door dubbelstellingen bij de deelnemingen (*). Eenzelfde tabel met drempelwaarde van 0.9 is in appendix D. 100 wil zeggen dat de gemiddelde omvang van een bv-type precies overeenkomt met het totaal gemiddelde.

Voor het overgrote gedeelte zijn de bv's in fiscale eenheden werkmaatschappijen. Tabel 3 laat ook de totalen zien voor de bv's als fiscale eenheid. Dat zijn veel minder bv's, maar de omzet en kosten zijn min of meer vergelijkbaar. Bij de fiscale geconsolideerde bv's is er vaak een werkmaatschappij met positieve omzet en materiële en personeelskosten. De belastbare winst ligt wat lager en dat is ook te zien aan indicatoren voor de belastingdruk. Die zijn iets lager dan voor de individuele bv's.

4.2 Vergelijking met 2010

We vergelijken de uitkomsten in 2018 met die uit 2010 om mogelijke trends te identificeren.

We kiezen voor 2010, omdat dat het eerste jaar is dat pensioen-bv's geassocieerd kunnen worden.²⁰ Als eerste vergelijken we de kolom-aantallen. Dan valt op dat het percentage werkmaatschappijen ongeveer 2%-punt kleiner is geworden, net zoals de pensioen-bv's. Het aandeel van de investerings-bv's is met ruim 1%-punt toegenomen. De oorzaken van deze toename worden in paragraaf 4.4 besproken en de afname van de pensioen-bv's in paragraaf 4.3.

²⁰Gegevens over reserveringen voor pensioen/stamrecht worden pas geregistreerd in de belastingaangifte sinds 2010 en de gegevens over de opbouw van een oudedagsverplichting (odv) sinds 2017. In dit jaar werd het voor het eerst mogelijk om een pensioenverplichting om te zetten in een odv. Zodoende is het niet mogelijk om voor de jaren 2007, 2008 en 2009 inzicht te geven in aantallen pensioen-/stamrecht-bv's, zie ook sectie 4.4.

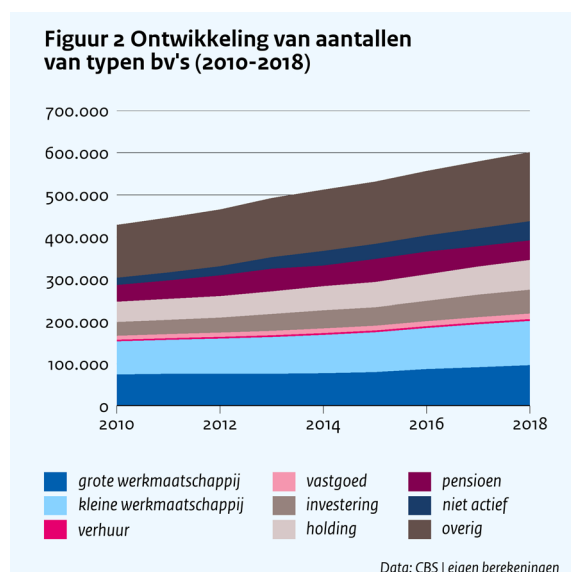
Voor beide categorieën gaat het om relatief grote veranderingen. Het totaal aantal bv's is met ongeveer 40% toegenomen in deze acht jaar en het aantal fiscale eenheden is constant gebleven.

Tabel 5 Financiële indicatoren van typen bv's in 2010 (in aandeel van totaal)

Type	Aantal	Omzet	Belastbaar bedrag	Fiscale winst	Totale kosten	Loonkosten	Activa	Schulden	Eigen vermogen
Werkmaatschappij met personeel	17%	76%	61%	18%	79%	76%	14%	30%	8%
Werkmaatschappij zonder personeel	18%	11%	14%	6%	10%	9%	5%	8%	4%
Verhuur vastgoed	1%	1%	1%	0	1%	1%	1%	4%	0
Vastgoed	2%	1%	4%	0	0	0	4%	15%	1%
Investering	8%	1%	5%	3%	1%	1%	2%	2%	2%
Holding	11%	1%	2%	54%	1%	3%	56%	18%	72%
Pensioen	9%	0	-2%	-1%	0	1%	1%	0	0
Niet actief	4%	0	2%	2%	0	0	0	1%	0
Overig	29%	8%	13%	18%	7%	9%	16%	22%	14%
Totaal (mld euro)	428940	146	7,3	37,1	112	40,2	657	155	466
Totaal FE (mld euro)	90575	235	9,4	16,5	187	53,2	359	145	194

Bron: microdata CBS en eigen berekeningen en selecties. De totalen op de balans zijn opgeblazen door dubbeltellingen bij de deelnemingen (*).

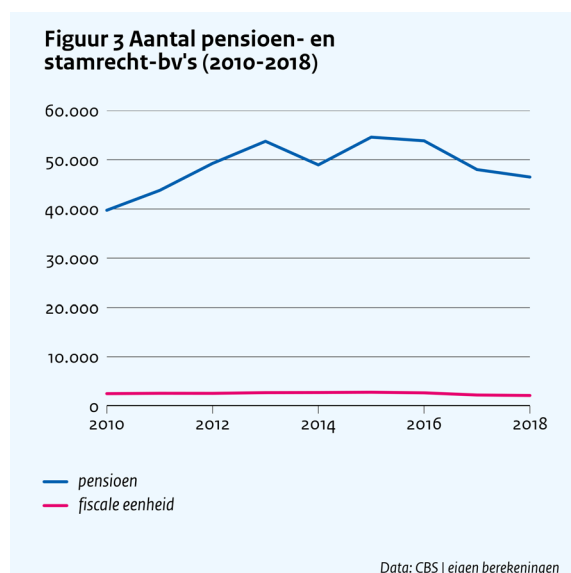
De totale omzet en kosten van bv's zijn met zo'n 50% toegenomen tussen 2010 en 2018. De winst is zelfs verdrievoudigd, maar dat heeft ermee te maken dat in 2010 de winsten relatief laag waren vanwege de economische crisis. Het eigen vermogen is ook relatief lager ten opzichte van alle bezittingen in 2010 en de schulden juist hoger. Figuur 2 laat de ontwikkeling van de aantallen bv's tussen 2010 en 2018 zien. Daaruit blijkt vooral dat de aantallen gestaag toenemen en de verdeling over de typen nauwelijks verandert.

4.3 Pensioen-bv's²¹

In 2010 zijn er zo'n 40.000 pensioen-bv's en dat aantal stijgt tot ruim 50.000 in 2013. Zoals eerder vermeld, registreren we deze bv's door gebruik te maken van de post Voorziening lijfrenten en pensioen einde boekjaar op de aangifte vennootschapsbelasting. Als deze voorziening meer dan 70% van het balanstotaal is, classificeren we de bv als pensioen-bv.²² Deze post wordt pas sinds 2010 in de aangifte opgenomen. In eerdere jaren worden de meeste van deze bv's als werkmaatschappijen en een deel als investeringsbv's geclassificeerd.

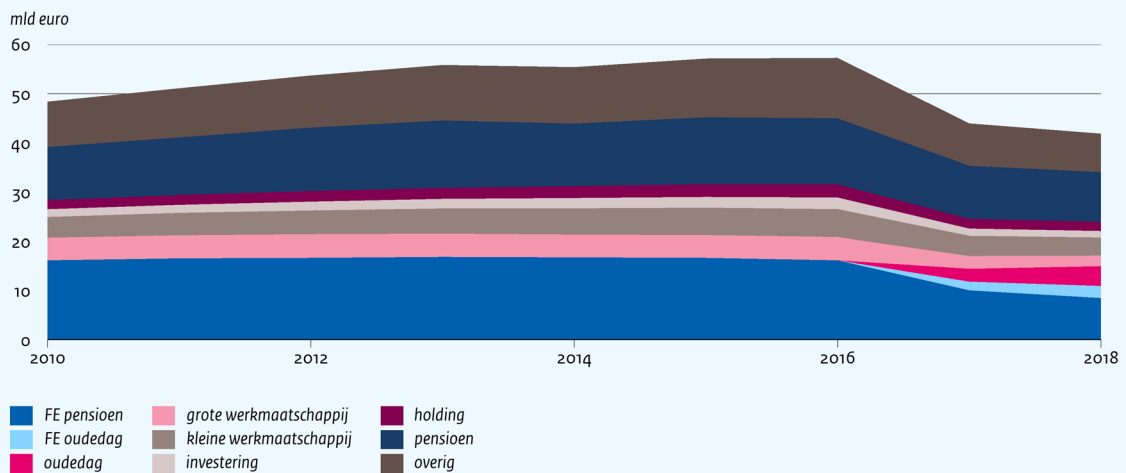
Wettelijke regelingen beïnvloeden de ontwikkelingen van pensioen- en stamrechtbv's. Zo is het vanaf 2013 niet meer mogelijk een stamrecht-bv op te richten. Dit kan de dip in 2014 verklaren die in figuur 3 te zien is. Vanaf 2017 is de opbouw van een pensioen in eigen beheer niet meer mogelijk en biedt de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer de mogelijkheid om de verplichting af te kopen. Dat leidt tot een daling van het aantal pensioen-bv's. Dat is ook waarneembaar bij de fiscale eenheden. Dat zijn vooral werkmaatschappijen, maar ook het aantal pensioen-bv's daalt van 2798 fiscale eenheden in 2016 naar 2137 eenheden in 2018.

²¹ Een samenvatting van de tekst in sectie 4.3 is onlangs gepubliceerd (Lejour en Vinke, 2022) voor een iets andere selectie van de data, daardoor kunnen de cijfers iets afwijken van de eerdere publicatie.

²² Deze voorziening is in feite een pensioenverplichting. Op het moment dat de lijfrente en of pensioenvoorziening op de balans wordt gezet wordt er ook een verplichting aangegaan, een verplichting om voldoende pensioen op te bouwen en uit te keren. Daarmee is de voorziening dus niet vrijblijvend. Het wordt ook wel een aanspraak genoemd (voor de dga).

Figuur 4 Omvang van voorzieningen lijfrenten en pensioen en oudedagsvoorziening (2010-2018)

De omvang van de lijfrente- en pensioenvoorzieningen neemt toe van 48,4 mld euro in 2010 tot 57,3 mld euro in 2016. Dit zijn de pensioenvoorzieningen van fiscale eenheden en alle bv's buiten fiscale eenheden. De pensioenverplichtingen van de laatste groep zijn per type bv weergegeven, waarbij de verplichtingen van de vastgoed-, verhuur-, niet-actief- en overige bv's zijn samengenomen. De laatste jaren nemen de verplichtingen iets minder hard toe, wat kan samenhangen met het beëindigen van nieuwe stamrecht-bv's sinds 2013. In 2017 ontstaat de wettelijke mogelijkheid om de verplichting af te kopen en daalt de omvang tot 44,7 mld in 2017 en 41,2 mld euro in 2018. Daarmee is de omvang van deze verplichting twee jaar tijd met een derde kleiner geworden.

De gemiddelde pensioenverplichting (voor niet-fiscale eenheden) van 64.000 euro in 2016 is nog maar 38.900 euro in 2018. Voor pensioen-bv's is die daling veel kleiner: van een verplichting van 250.000 euro in 2016 tot 217.000 euro in 2018. Vooral de pensioenverplichtingen in fiscale eenheden en andere bv-typen worden afgebouwd. Dat ligt ook voor de hand. Veel pensioen-bv's zijn bv's waar alleen nog vermogen wordt uitgekeerd en niet meer wordt opgebouwd. Deze bv's hebben minder of geen last van de verplichte stop op de opbouw van het pensioen.

Behalve de mogelijkheid om de pensioenverplichting af te kopen, kon deze ook in een oudedagsverplichting omgezet worden. Ook dat is vanaf 2017 een post op het vpb-aangifteformulier. In 2018 gaat het om 6,5 mld euro; het totaal voor fiscale eenheden en andere bv's. Bij die andere bv's gaat het gemiddeld om 6700 euro per bv. Het is mogelijk dat dit bedrag nog toeneemt in 2019, het laatste jaar om de pensioenverplichting af te kopen of om te zetten in een oudedagsverplichting.

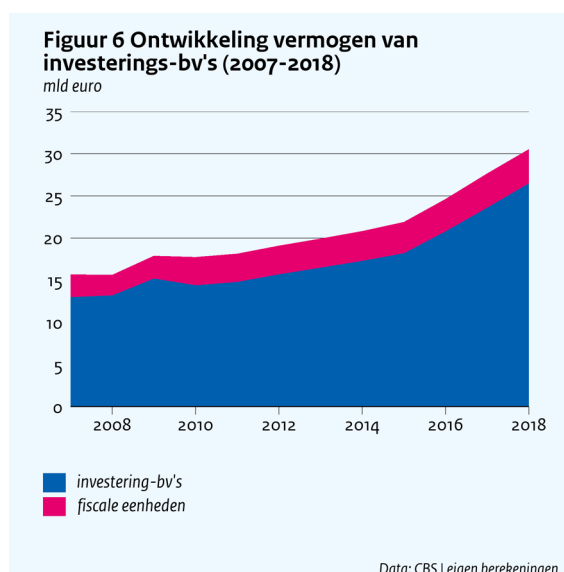
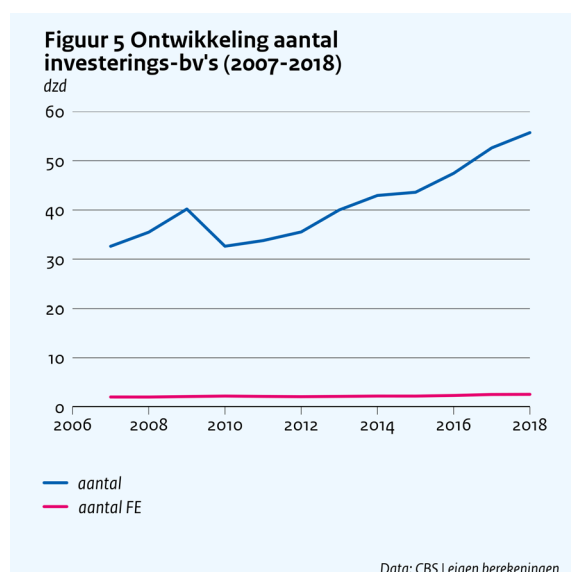
4.4 Spaar- en investerings-bv's

Na 2010 stijgt het aantal investerings-bv's continu, waarbij vooral de stijgingen in 2013, 2015 en 2017 opvallend zijn. Het aandeel van deze bv's stijgt van 7,6% in 2010 tot 9,3% in 2018. We definiëren investerings- en spaar-bv's als bv's waarvan op de activazijde meer dan 70% van de bezittingen uit spaar- en beleggingsvermogen bestaat, de zogenoemde liquide middelen en effecten (post 1556 en 1561 in de vpb-aangifte).

In 2007 zijn er ruim 33.000 van deze bv's en bijna 1900 die een fiscale eenheid zijn. Het aantal bv's neemt flink toe tot en met 2009. Daarna daalt het aantal met bijna 20%, wat samenhangt met de introductie van de pensioen-bv.²³ Bij de omvang van het vermogen is een overeenkomstige trend waar te nemen. Een kleine dip in 2010 en 2011 en daarna een gestage versnelling, waarbij de omvang van de activa van 2016 tot en met 2018 lijkt te accelereren met jaarlijkse groeipercentages van 14%.

Deze groei hangt waarschijnlijk samen met twee factoren. De eerste is dat vanaf 2017 het forfaitair rendement in box 3 van de inkomstenbelasting niet meer 4% is, maar ongeveer 5,5% voor vermogens boven 1 miljoen euro. Voor vermogende huishoudens die relatief lage rendementen halen, wordt het dan aantrekkelijker het vermogen in een bv te plaatsen in plaats van privé aan te houden.

Daarnaast is de rente op spaartegoeden sinds 2012 gestaag gedaald. Dat geldt ook voor de rente op Nederlandse staatsleningen met relatief sterke dalingen in 2011-2012 en 2014. De relatief sterke toename van investerings-bv's in 2013 en 2015 kan een reactie op deze rentedalingen zijn. Vanwege de lagere rendementen op spaartegoeden en obligaties werd het verschil met het forfaitaire rendement van 4% groter. Dat vergroot de prikkel om dat vermogen in een bv onder te brengen. Verder was in sommige jaren het reële rendement negatief, omdat de inflatie omhoog is gegaan (zie figuur in appendix F). Daardoor werd voor spaartegoeden het verschil tussen het werkelijke rendement en het forfaitaire rendement in box 3 nog groter.

²³ We definiëren eerst de pensioen-bv's op basis van het aandeel pensioenvoorziening aan de passiva zijde van de balans en vervolgens investerings-bv's en holdings op basis van de activa zijde. De bv's die in 2010 classificeren als pensioen-bv's kunnen nog steeds aan de voorwaarde van investerings-bv's voldoen (zie ook sectie 3), maar dat zien we niet terug in deze cijfers.

5 Beperkingen van de classificatie

5.1 Overlap tussen categorieën

Een beperking van de classificatie is dat een aantal classificatieregels elkaar overlappen. Zonder restricties zou een aantal bv's niet slechts in één, maar in twee of zelfs drie categorieën kunnen vallen. Deze overlap wordt veroorzaakt doordat regels zijn gebaseerd op elkaar niet-uitsluitende boekhoudkundige posten. Zo wordt gebruikgemaakt van de resultatenrekening, de activa- en de passivazijde van de balans. Een voorbeeld hiervan zijn pensioenvoorzieningen en investeringen. Zo kan het voorkomen dat de passiva van een bv voor minstens 70% uit pensioenvoorzieningen bestaat, terwijl de activa tegelijkertijd voor ten minste 70% uit investeringen bestaat. De bv kan in dit geval op twee manieren geïnclassificeerd worden: pensioen-/stamrecht-bv en investerings-bv.

De mogelijke overlap van classificaties is een maat voor de scherpte van de gedefinieerde categorieën. In een ideale classificatie zijn de beslisregels namelijk zo gedefinieerd dat een bv aan exact één label toebehoort. De berekening van de resultaten in de vorige sectie vereist immers dat iedere observatie tot precies één groep behoort. Wanneer een bv tot meerdere groepen kan behoren, moet dus een keuze worden gemaakt voor een categorie. Deze keuze is noodzakelijkerwijs arbitrair. Voor classificatie van bv's wordt de keuze bepaald door de hiërarchie – oftewel de volgorde – van de beslisregels in tabel 1 en gevisualiseerd in appendix E. Wanneer een beslisregel eerder aan de orde is dan een andere regel, betekent dit dat bij overlap de eerste regel leidend is.

De overlap is voor sommige classificaties zeer beperkt. Zo sluiten typen bv's die enkel gedefinieerd zijn op basis van de activazijde van de balans elkaar vrijwel volledig uit. Dit zijn de categorieën vastgoed-bv, investerings-bv en holding-bv. Het totaal van verschillende typen activa moet immers per definitie optellen tot 100%. Daarom is het niet mogelijk dat een bv in meer dan één groep activa van meer dan 70% (of zelfs 90%) in bezit heeft. Dit is te zien in tabel 6. Hierbij zijn de exacte aantallen bv's die voldoen aan de definitie van twee categorieën afhankelijk van zowel de datasetselectie als de drempelwaarde. Tabel 6 geeft de overlap weer tussen typen bv's voor selectie niet-fiscale eenheid & drempelwaarde 70% voor het jaar 2018.

Er zijn echter ook enkele typen bv's die veel overlap vertonen. Hieronder bespreken we kort deze combinaties en de mogelijke oorzaak (modelmatig/economisch) van de overlap:

- Werkmaatschappij met holding: Modelmatig wordt deze overlap veroorzaakt doordat deze typen op verschillende posten van de jaarrekening zijn gedefinieerd. Economisch zou het kunnen dat de bv omzet en kosten genereert en daarnaast deelnemingen heeft in andere bv's.
- Werkmaatschappij met investerings-bv: Modelmatig wordt deze overlap veroorzaakt doordat deze typen op verschillende posten zijn gedefinieerd. Economisch gezien bestaat deze groep uit bv's die ofwel omzet en kosten genereren met het (beheren van) investeringen dan wel bv's met arbeidsintensieve activiteiten (bijvoorbeeld consultants) waarvan de inkomsten voornamelijk bestaan uit ontvangen vergoedingen voor geleverde arbeidsdiensten.

- Vastgoed-bv met verhuur-bv: Verhuur-bv's zijn namelijk vastgoed-bv's met omzet en personeelskosten. Hiermee zijn verhuur-bv's een perfecte subset van de groep vastgoed-bv's.
- Pensioen-/stamrecht-bv met alle typen bv's: Modelmatig wordt deze overlap veroorzaakt doordat deze typen op verschillende zijden van de balans zijn gedefinieerd. Economisch is er sprake van overlap, omdat pensioen-bv's per definitie vermogen aanhouden in een of meer specifieke vormen. Dit kan cash, investeringen, deelnemingen of vastgoed zijn.

Tabel 6 Aantallen bv's die voldoen aan de definitie van twee typen bv's in 2018

	Werkmaat- schappij met personeel	Werkmaat- schappij zonder personeel	Verhuur	Vastgoed	Investering	Holding	Pensioen/ stamrecht	Niet actief
Werkmaatschappij met personeel								
Werkmaatschappij zonder personeel	0							
Verhuur	0	0						
Vastgoed	0	0	4664					
Investering	5648	11531	X	X				
Holding	4961	10309	X	X	X			
Pensioen/stamrecht	703	3655	180	548	18109	8552		
Niet actief	0	0	0	158	3676	4925	1056	
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0

Bron: eigen berekeningen op basis van CBS-microdata. Er zijn in totaal plusminus 600.000 bv's. De X geeft een getal kleiner dan 10 waarnemingen weer.

Een tweede beperking van de analyse is dat individuele bv's binnen fiscale eenheden niet kunnen worden geclassificeerd. Dat komt doordat voor fiscale eenheden slechts geconsolideerde data beschikbaar zijn. De classificatie kan alleen worden uitgevoerd op de geconsolideerde data van meerdere bv's. Deze gecombineerde data worden geregistreerd bij de zogeheten moedermaatschappij binnen de fiscale eenheid. Zoals getoond in tabel G1 in appendix G, worden vrijwel alle moedermaatschappij-bv's geclassificeerd als werkmaatschappij.

Dit verschijnsel is inherent aan de dataverzameling en de structuur van fiscale eenheden. Bv's die onderdeel uitmaken van een fiscale eenheid hebben namelijk vaak een specifieke taak. Zo zijn er aparte bv's voor "echte" bedrijfsactiviteit en beheer van activa (vastgoed, investeringen). Deze zijn samen ondergebracht in een holding. Zo kan het gebeuren dat de bedrijfsactiviteit van de werkmaatschappij ervoor zorgt dat de combinatie van holding + werkmaatschappij + vastgoed/verhuur/investering/pensioen-bv wordt geclassificeerd als werkmaatschappij. Deze tekortkoming is alleen te verhelpen met uitgesplitste data van de fiscale eenheden. Wij hadden hier tijdens dit onderzoek geen beschikking over.

Een derde beperking is dat we geen gebruik konden maken van de ondernemingsgroepstructuur van de losse bv's. Veel van de losse bv's zijn eigenaar van een andere bv en vormen zo een groep. Die groepsstructuur zou kunnen verklaren dat de bv's in zo'n groep verschillende functies hebben. Met deze informatie zouden de resultaten met die van fiscale eenheden beter vergeleken kunnen worden en dubbelstellingen op de balans gecorrigeerd kunnen worden. Het was echter in het tijdsbestek van dit onderzoek niet mogelijk de samenhang tussen individuele bv's te onderzoeken.

Een vierde beperking van de classificatie is dat niet alle bv's worden toegewezen aan een vastomlijnde categorie. Na toewijzing van bv's aan de gedefinieerde categorieën, blijft een aantal bv's "over". Deze bv's zijn geen werkmaatschappijen, maar ze voldoen ook niet aan de definities van een van de andere typen. Hoewel er nog sprake is van heterogeniteit in deze groep, worden alle bv's gecategoriseerd als "overig".

Binaire toewijzing van de "overige" bv's aan een van de classificaties is dus niet mogelijk. Deze groep omvat in 2018 echter nog circa 27% van alle bv's die geen onderdeel zijn van een fiscale eenheid. Vanwege de omvang zou deze groep nog waardevolle informatie kunnen bevatten. Daarom is ook gedeeltelijke (i.p.v. binaire) toewijzing van bv's aan verschillende bv-typen gemodelleerd. Hiervoor is gebruikgemaakt van zogenoemde "soft-classifiers".²⁴ Dit heeft echter niet tot duidelijke resultaten geleid.

5.2 Vorderingen

De holdings zijn geclassificeerd op basis van de balanspost "deelnemingen en langlopende vorderingen op groepsmaatschappijen, en participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen". Langlopend wil zeggen dat de bv tenminste een jaar een deelneming en/of vordering heeft. Kortlopende deelnemingen staan op de balanspost vorderingen. De balanspost vorderingen bestaat uit vijf onderdelen: kortlopende vorderingen op groepsmaatschappijen, kortlopende vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen, deelnemingen, vorderingen op handelsdebiteuren, vordering omzetbelasting en overige vorderingen. De twee kortlopende vorderingen passen ook bij langlopende deelnemingen en op die manier zou de classificatie van holdings uitgebreid kunnen worden.

De SZO AB+-dataset bevat echter geen posten voor de verschillende vorderingen, alleen voor het totaal. Voor een beter inzicht in de vorderingen zijn de gegevens voor 2018 opgevraagd waarin deze uitsplitsing wel wordt gemaakt. Daaruit blijkt dat ongeveer 50% van de totale vorderingen bestaat uit de kortlopende vorderingen op groepsmaatschappijen, participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Dat is een gemiddelde en verschilt sterk per bv en type. Het gemiddelde laat zien dat de balansposten deelnemingen (vaste activa) en vorderingen niet samen moeten worden genomen om de definitie van een holding te bepalen. Dat zou leiden

²⁴ Dit zijn statistische methoden die classificeren door de kans op "class membership" te berekenen, en observaties vervolgens toewijzen aan de klasse met de grootste kans.. Deze kansen zijn berekend met Naive Bayes, Multinomial Logistic Regression, K-Nearest Neighbours en een Random Regression Forest (zie Hastie (2009)). De kwaliteit van de modellen voldeed evenwel niet aan verwachting. De gekozen modellen bleken niet in staat om verschillen in de populatie tussen toegewezen en niet-toegewezen observaties te overbruggen. Daarom is een gedeeltelijke toewijzing van de bv's in de categorie overig, aan de andere categorieën, niet meegenomen bij berekening van resultaten.

tot een overschatting van het aantal holdings. Aan de andere kant neemt de huidige definitie alleen de deelnemingen en langer lopende vorderingen mee, waardoor het aantal holdings wordt onderschat.

6 Conclusies

Bv's vormen een belangrijk onderdeel van de Nederlandse economie. Er zijn in 2018 bijna een miljoen actieve en inactieve bv's die een omzet van zo'n 500 miljard euro en zo'n 120 miljard euro aan loonkosten hebben. Het economische belang van bv's is daarmee sinds 2007 steeds groter geworden, in aantal en in omvang.

Bv's worden gebruikt voor veel verschillende activiteiten. Veel bv's zijn een onderneming in de zin dat met behulp van arbeid en kapitaal een dienst verricht of een goed geproduceerd wordt. Deze bv's worden werkmaatschappijen genoemd. Er bestaan ook veel bv's die als doel hebben om te sparen, te beleggen, een pensioen op te bouwen, om vastgoed te beheren of deelnemingen in andere ondernemingen te beheren.

De verschillende activiteiten van bv's worden in deze CPB-publicatie voor het eerst in kaart gebracht. Hoewel vaak de begrippen pensioen-, spaar-, vastgoed-bv's en holdings gebruikt worden, zijn deze tot nu toe niet systematisch in kaart gebracht. Op basis van het volledige bedrijvenregister (ABR) en de SZO AB+-data van het CBS brengen wij daar in deze publicatie verandering in.

Het doel van een bv wordt afgeleid van de balans en resultatenrekening. We gebruiken criteria als omzet, kosten en salariskosten om werkmaatschappijen te classificeren. Aan de hand van de samenstelling van de bezittingen bepalen we of een bv als vastgoed, spaar of investeringen, of holding kan worden geclassificeerd. De post pensioenvoorzieningen op de vpb-aangifte gebruiken we om pensioen-bv's vast te stellen.

De classificatie toont aan dat een op de drie bv's een werkmaatschappij is. Deze bv's zijn verantwoordelijk voor bijna 90 procent van de omzet van alle bv's, maken de meeste kosten en hebben de meeste werkgelegenheid in 2018. Het aandeel van deze bv's in de totale bezittingen en het eigen vermogen is met respectievelijk bijna 20% en 10% veel kleiner. Dit geldt ook voor de bv's die geen fiscale eenheid zijn. Fiscale eenheden hebben bijna allemaal karakteristieken van werkmaatschappijen.

Holdings zijn na werkmaatschappijen de grootste groep binnen de bv's: bijna 12 % van de bv's die niet onder een fiscale eenheid vallen, is een holding. Holdings hebben ongeveer 60% van alle activa en eigen vermogen op de balans staan. De fiscale winst van deze bv's is relatief hoog, omdat de winsten uit deelnemingen in dat bedrag zijn opgenomen. De omzet en arbeidskosten van deze holdings zijn relatief beperkt.

Investerings- en spaarbv's vormen bijna 10% van alle bv's. Na 2010 stijgt het aantal investerings-bv's continu, waarbij vooral de stijgingen in 2013, 2015 en 2017 opvallend zijn. Het aandeel van deze bv's stijgt van 7,6% in 2010 tot 9,3% in 2018. Deze groei lijkt samen te hangen met de hogere effectieve belastingdruk in box 3 vooral als gevolg van de daling van de rente,

waardoor het voor veel vermogende huishoudens financieel steeds aantrekkelijker is geworden om vermogen te verplaatsen naar een bv.

Het aantal en de omvang van pensioen-bv's daalt sinds 2017. Dat hangt samen met de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer, waardoor de opbouw van het pensioen in de eigen bv niet meer mag en de mogelijkheid is ontstaan om de verplichting zonder boete af te kopen. Tussen 2010 en 2013 nam juist het aantal pensioen- en stamrecht-bv's met 20% toe. Dat aantal is daarna gestabiliseerd, wat kan samenhangen met het verbod op nieuwe stamrecht-bv's. In plaats van de pensioenvoorziening maken dga's gebruik van de oudedagsverplichting die is geïntroduceerd in 2017. Echter, de toename van deze verplichting compenseert de daling van het vermogen in pensioen-bv's niet.

Het classificeren van bv's is een manier om de heterogeniteit van hun functies beter in kaart te brengen. Deze analyse is een eerste aanzet tot classificatie, maar er zijn verschillende nuances die niet konden worden meegenomen. Zo specificeert de huidige classificatie één type per bv, terwijl die in werkelijkheid meerdere functies kan hebben. Daarnaast ontbreken er details in de data die hadden kunnen bijdragen aan een preciezere classificatie. Desalniettemin onderscheiden we in deze classificatie een aantal duidelijke bv-typen en leggen we de fundering voor toekomstig onderzoek naar deze classificaties.

Literatuur

Alstadsæter, A., W. Kopczuk en K. Telle, 2014, Are Closely Held Firms Tax Shelters?, in: *Tax Policy and the Economy*, Volume 28, p 1-32, National Bureau of Economic Research.

Bosch, N. en A. Lejour, 2017, Fiscaliteit en de rechtsvorm van ondernemingen, CPB Policy Brief 2017/12 ([link](#)).

CBS, 2021, Herziening statistieken Aanmerkelijk Belang vanaf 2006, 21 april 2021 ([link](#)).

CBS, 2021, Documentatierapport Algemeen Bedrijven Register 2021V1 (ABR2021V1).

Cnossen, S. en B. Jacobs (redactie), 2019, Ontwerp voor een beter belastingstelsel, *Economisch Statistische Berichten* ([link](#)).

CPB, 2020, Kansrijk belastingbeleid, 21 april 2020 ([link](#)).

DNB, 2019, Het spaaroverschot van Nederlandse bedrijven ontrafeld, Occasional study ([link](#)).

Es, J.A.G. van, 2011, Fiscale hoegrootheden, *Weekblad Fiscaal Recht* 2011/1069.

Grosan, C., en Abraham, A. (2011). Rule-Based Expert Systems, *Intelligent Systems*, 149–185. doi:10.1007/978-3-642-21004-4_7.

Hastie, T., R. Tibshirani, R en J. Friedman. (2009), *The Elements of Statistical Learning*.

Hennig, C., M. Meila, F. Murtagh en R. Rocci, 2016, *Handbook of cluster analysis*, Chapman & Hall.

Jacobs, B., 2019, Fundamentele Hervorming van Belastingen op Kapitaalinkomen, in S. Cnossen en B. Jacobs (2019), p 60-75 ([link](#)).

Lejour, A. en R. Vinke, 2022, Minder pensioenopbouw in bv directeuren-groootaandeelhouders, *Economisch Statistische Berichten* 12 mei 2022 (statistiek) ([link](#)).

Rijksoverheid, 2020, Bouwstenen voor een nieuw belastingstelsel ([link](#)).

Appendix A: Selectie van bv's

In dit onderzoek wordt voor gegevens over bv's gebruikgemaakt van een microdataset genaamd SZO AB+, samengesteld door het CBS. Dit is een secundaire dataset met onder andere gegevens over de balans en resultatenrekening uit jaarlijkse vpb-aangiften van bedrijven in Nederland met minimaal één natuurlijk persoon of rechtspersoon met een aanmerkelijk belang. Vrijwel alle bv's in Nederland komen in deze verzameling voor.

De dataset heeft betrekking op de periode 2007 tot en met 2018. In dit tijdvak van 12 jaar zijn er bijna 10 mln bv-jaar-observaties. Uit de 89 kenmerken die voor deze observaties in de dataset beschikbaar zijn, zijn er 34 geselecteerd voor de analyse. De kenmerken zijn geselecteerd om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de balans en resultatenrekening, zonder onthulling van unieke ondernemingen.²⁵ Tabel A.1 in appendix A bevat beschrijvende statistiek voor alle numerieke variabelen.

De bv's kunnen een natuurlijke persoon of rechtspersoon als eigenaar hebben. De natuurlijke eigenaar is meestal een dga: iemand die meer dan 5% van de aandelen bezit (de ab-houder) en ook directeur is. Het grootste gedeelte van de bv's heeft echter geen natuurlijke persoon als (directe) eigenaar. In dit geval is een andere rechtspersoon eigenaar, meestal een andere bv, maar dat kan ook een nv zijn. Deze andere bv komt dan ook in deze database voor. De eigenaar resideert meestal in Nederland, maar het kunnen ook buitenlandse eigenaren zijn, privépersonen of multinationals.

Voor analyse worden de data geschoond. De bewerking beslaat vier stappen: selecteren van observaties die geregistreerd zijn als bv, verwijderen van dubbeltellingen, verwijderen van uitschieters, en aanmaken van kenmerken die informatief zijn voor het type bv.

Een aantal bedrijven komt vaker dan één keer per jaar voor in de dataset. Dit komt doordat er meerdere ab-houders zijn. Per jaar is één rij per bedrijf geselecteerd, zodat de dubbeltellingen niet leiden tot onnauwkeurige resultaten.

De beschrijvende statistiek in appendix A laat zien dat de dataset onverklaarbare uitschieters bevat. De laagste en hoogste 0,1% van een aantal variabelen heeft namelijk onverklaarbare waarden. Zo is de onderkant van de verdeling van een aantal kostenposten negatief. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld de onderkant van de verdeling van kortlopende schulden. Daarom worden observaties aan beide kanten van de verdeling van een aantal variabelen verwijderd. Een overzicht van de criteria voor selectie, en de volgorde van toepassing, staat in appendix C. In totaal worden ongeveer 75.000 observaties uitgesloten.

Van zo'n 30% van de bv's in de SZO AB+ set is geen aangifte vpb bekend. Dit betekent dat in de dataset bedrijfsnummers zijn geregistreerd, maar alle verdere gegevens ontbreken. Omdat analyse bij het ontbreken van boekhoudkundige gegevens niet mogelijk is, worden deze

²⁵ Deze kenmerken zijn in eerste instantie geselecteerd voor een ander onderzoeksproject van het CPB. Niet alle kenmerken zijn relevant voor de classificatie van de bv's en daarnaast blijkt dat we ook kenmerken missen die nuttig zijn voor de classificatie. Daar komen we later op terug in deze notitie.

observaties verwijderd. De aantallen bv's zonder deze gegevens staan in tabel B1 in appendix B, uitgesplitst per jaar.

Na verwijdering van uitschieters worden enkele variabelen gedefinieerd die informatief zijn voor het vaststellen van het doel van een bv. Een voorbeeld is de vastgoedratio. Het gegeven dat een bv €100.000,- vastgoed op de balans heeft, is op zichzelf moeilijk te relateren aan de belangrijkste activiteit van deze onderneming. De interpretatie wordt echter gemakkelijker in combinatie met de totale boekwaarde van alle activa. Wanneer deze boekwaarde bijvoorbeeld €105.000,- bedraagt, bestaat 95% van de bezittingen van de onderneming uit vastgoed. Een overzicht van alle toegevoegde variabelen is opgenomen in tabel C1 in appendix C.

Tabel A1: overzicht van variabelen en statistische kenmerken

Kenmerk / variabele	Gemiddelde	Std. dev.	0,0001-pctle	0,5-pctle	0,9999-pctle
1380-Totaal-Immateriële-Vaste-activa-EB	112087	31763149	0	0	49352420
3951- Totaal-Gebouwen-Terreinen-Incl.-Ondergrond-EB	256085	6963381	0	0	148469431
1414-Totaal-Materiële-Vaste-Activa-EB	516532	23356284	0	510	470657846
3957-Deelnemingen-EB	2371651	217936554	-2031479	0	4354109692
1448-Totaal-Financiële-Vaste-Activa-EB	3536372	254122855	-2077779	120	6053529289
1486-Totaal-Vorraden-EB	133594	7044097	-1562730	0	103705329
1510-Totaal-Vorderingen-EB	894119	80238435	0	39602	949684703
1556-Effecten-EB	254673	102982488	0	0	42916535
1561-Totaal-Liquide-Middelen-EB	337396	21711283	-1014860	17679	217894779
1376-Totaal-Activa-EB	5784774	338193244	-985930	254271	7956292258
1583-Gestort-En-Opgevraagd-Kapitaal-EB	199349	23593355	0	18000	211413934
1587-Informeel-Kapitaal-EB	65041	19966410	-535854	0	47455000
1592-Agio-EB	1876047	159687745	0	0	3181816011
1603-Winstreserves-EB	752950	95640039	-469372380	15791	1095982849
1607-Kostenegaliseringsreserve-EB	1014	131218	0	0	1621798
1619-Herinvesteringsreserve-EB	7395	533157	0	0	9440041
4638-Compartimenteringsreserve-Belast-EB	-177	450458	0	0	0
1635-Overige-Fiscale-Reserves-EB	6024	978692	0	0	5500365
1579-Totaal-Eigen-Vermogen-Ondernemingsverm-EB	2907870	209210381	-128262927	53159	4687190521
1580-Totaal-Eigen-Vermogen-Ondernemingsverm-BB	1658995	142315674	-61055557	0	2387484575
1653-Garantievoorziening-EB	2061	105920	0	0	2030498
4941-Oudedagsverplichting-EB	1594	33237	0	0	1304678
3974-Voorziening-Lijfrenten-Pensioen-EB	60969	247447	0	0	3642590
1678-Overige-Voorzieningen-EB	130538	60621176	0	0	33600374
1649-Totaal-Voorzieningen-EB	212723	60635575	0	0	38732978
3976-Totaal-Langlopende-Schulden-EB	1249932	120585118	0	0	1603070355

3984-Totaal-Kortlopende-Schuld-EB	1414249	139629777	-108526	28507	1681834508
1575-Totaal-Passiva-EB	5784774	338193244	-985930	254271	7956292258
1760-Netto-Omzet	1599891	98504601	-34026	43587	1142699966
1756-Totaal-Bedrijfsopbrengsten	1617577	96497770	-213820	54153	1197850651
1804-Kosten-Grond-Hulpstof-Inkooppr-Verkopen	984638	89855197	-87764	0	776154636
1800-Totaal-Kosten-Uitbesteedwerk-Grond-Hulpstof	1002129	89943104	-90647	0	779074280
1814-Totaal-Personeelskosten	225416	3831692	-364575	19358	91836051
1847-Totaal-Afschrijvingen	10627	1235572	0	0	7224728
4001-Ov-Waardeverand-Immat-Mat-Vaste-Activa	3142	949239	-726804	0	3250919
4002-Bijz-Waardevermind-Vlottende-Activa	982	367543	-182181	0	1297453
1885-Auto-En-Transportkosten	16141	279203	-36755	0	8102954
1890-Huisvestingskosten	27435	599053	-94964	0	11157373
1881-Totaal-Overige-Bedrijfskosten	81428	5996908	-249629	1458	41976382
1928-Opbr-Rente-Banktegoeden	6628	1206961	-1998	0	2930639
4005-Opbrengst-Vord-Partic-Maatsch-Deelgenom	14569	3776066	-21627	0	12159086
4003-Som-Financiële-Baten-Lasten	-16722	3823950	-42394773	0	23030616
3995-Result-Gewone-Bedrijfsuitoefening	90345	13089482	-43159758	1287	98219564
4011-Resultaat-Deelnemingen	186533	32187827	-28798860	0	287150774
4012-Buitengewone-Resultaten	3057	4494375	-10630943	0	11408255
1752-Saldo-Fiscale-Winstberekening	279936	36146551	-73225022	3283	401599797
0796-Ondernemingsvermogen-EB	2895246	208127141	-129302779	53156	4669468000
0798-Terugbetaling-Kapitaal-Prive-Onttrekking	140208	41481637	0	0	163357873
2914-Totaaltelling-Eindvermogen-en-Kapitaalonttrekking	3041155	216279452	-112529155	54733	5003956850
0801-Ondernemingsvermogen-Begin-Boekjaar	2568806	185459589	-103562416	42433	4163684550
0803-Stortingen-Van-Kapitaal-In-Het-Boekjaar	439606	82851909	0	0	572283444
0800-Totaaltelling-Beginvermogen-En-Kapitaalstortingen	3008412	211091315	-87352843	46661	4982949817
2031-Totaal-Niet-Aftrekbare-Bedragen	32743	34725401	-168197958	650	174159228
0793-Totaal-Vermogensverschil	246057	30090871	-1417361	0	304092769
0791-Saldo-Fiscale-Winstberekening	278839	36091555	-73306319	3284	401535939
3936-Ib-Inv-Aftrek-In-Dit-Boekjaar	1373	44918	0	0	971684
4313-Research-Development-Aftrek	194	68211	-30690	0	282175
0830-Saldo-Wijziging-Reserves	-270	795328	-4523505	0	3864834
0789-Belastbare-Winst	74129	8189457	-30426795	1505	63972000
0790-Te-Verrekenen-Verliezen	12757	1640912	0	0	8907101
0787-Belastbaar-Bedrag	61371	8008028	-30426795	0	55242330

Noot: Beschrijvende statistiek van de numerieke variabelen in de SZO_AB_firms-dataset. De 4cijferige code komt overeen met de code in het vpb-aangifteformulier. Om risico op onthulling van individuele bedrijven te beperken, worden 0.0001 percentiel gepresenteerd i.p.v. minimum en 0.9999 percentiel i.p.v. maximum.

Appendix B: aantallen bv's

Tabel B1: Aantal bv's dat wel of geen onderdeel is van fiscale eenheid of ontbrekende vpb-aangifte

Jaar	Totaal aantal bv's geregistreerd in ABR	Aantal bv's onderdeel van fiscale eenheid	Aantal bv's geen onderdeel van fiscale eenheid	Aantal bv's zonder vpb-aangifte
2007	643700	161815	343818	217756
2008	690577	177272	383355	220839
2009	730011	192962	410383	229675
2010	764314	199008	433367	239037
2011	786445	206459	450877	242451
2012	807670	240605	470226	244630
2013	842669	243273	497439	251595
2014	870612	244344	517363	259261
2015	894173	244012	536526	263741
2016	920116	243618	562047	264212
2017	937195	240679	584950	259289
2018	960603	236771	607105	261440

Tabel B2: Aantal bv's met en zonder CBS-identificatie als (onderdeel van) bedrijfseenheid

Jaar	Totaal aantal bv's geregistreerd in ABR	Aantal bv's met identificatie bedrijfseenheid	Aantal bv's zonder identificatie bedrijfseenheid
2007	643700	443716	199984
2008	690577	475777	214800
2009	730011	500880	229131
2010	764314	536872	227442
2011	786445	548200	238245
2012	807670	553835	253835
2013	842669	565871	276798
2014	870612	581579	289033
2015	894173	598202	295971
2016	920116	613503	306613
2017	937195	634131	303064
2018	960603	652714	307889

Appendix C

Tabel C2: geselecteerde variabelen

Variabele	Inclusiecriteria
3957-Deelnemingen-EB	Alle observaties groter dan 0.001 percentiel
1448-Totaal-Financiële-Vaste-Activa-EB	Alle observaties groter dan 0.001 percentiel
1561-Totaal-Liquide-Middelen-EB	Alle observaties kleiner dan 0.999 percentiel
1376-Totaal-Activa-EB	Alle observaties groter dan 0.001 percentiel
3976-Totaal-Langlopende-SchuldenEB	Alle observaties kleiner dan 0.999 percentiel
3984-Totaal-Kortlopende-Schuld-EB	Alle observaties tussen 0.001 en 0.999 percentiel
1760-Netto-Omzet	Alle observaties tussen 0.001 en 0.999 percentiel
1556-Effecten-EB	Alle observaties kleiner dan 0.999 percentiel

Tabel XXX: inclusiecriteria voor observaties in SZO_AB_firms dataset

Tabel C2: Definities van de ratio's

Variabele	Definitie
Vastgoedratio	If (1376-Totaal-Activa-EB != 0) Then: (3951- Totaal-Gebouwen-Terreinen-Incl-Ondergrond-EB) / (1376-Totaal-Activa-EB) Else: 0
Oudedagsratio	If (1376-Totaal-Activa-EB != 0) Then: (4941-Oudedagsverplichting-EB + 3974-Voorziening-Lijfrenten-Pensioen-EB) / (1376-Totaal-Activa-EB) Else: (4941-Oudedagsverplichting-EB + 3974-Voorziening-Lijfrenten-Pensioen-EB) / 1000
Spaar-/investeringsratio	If (1376-Totaal-Activa-EB != 0) Then (1556-Effecten-EB + 1561-Totaal-Liquide-Middelen-EB)/ (1376-Totaal-Activa-EB) Else: 0
Deelnemingsratio	If (1376-Totaal-Activa-EB != 0) Then: (1448-Totaal-Financiële-Vaste-Activa-EB)/ (1376-Totaal-Activa-EB) Else: 0
Totale kosten	1800-Totaal-Kosten-Uitbesteedwerk-Grond-Hulpstof-Inkooppr-Verkopen + 1814-Totaal-Personeelskosten + 1881-Totaal-Overige-Bedrijfskosten

Appendix D

Tabel D1 Financiële indicatoren van typen bv's in 2018 (in aandeel van totaal) met drempelwaarde van 0,9

Type	Aantal	Omzet	Belastbaar bedrag	Fiscale winst	Totale kosten	Loonkosten	Activa	Schulden	Eigen vermogen
Werkmaatschappij met personeel	16%	77%	63%	17%	81%	80%	13%	32%	9%
Werkmaatschappij zonder personeel	18%	11%	14%	6%	10%	8%	6%	10%	5%
Verhuur vastgoed	0	0	0	0	0	0	0	1%	0
Vastgoed	1%	1%	2%	0	0	0	2%	11%	1%
Investerings	7%	0	0	-2%	0	0	1%	1%	1%
Holding	7%	0	0	64%	0	1%	52%	13%	63%
Pensioen	5%	0	-1%	0	0	0	0	0	0
Niet actief	8%	0	1%	-3%	0	0	0	2%	0
Overig	38%	10%	22%	18%	8%	10%	24%	31%	22%
Totaal (in mld)	601557	230	18,5	105	171	59,2	1130	200	898
Totaal fiscale eenheden (in mld)	90162	260	15,9	30,1	204	58,6	422	148	260

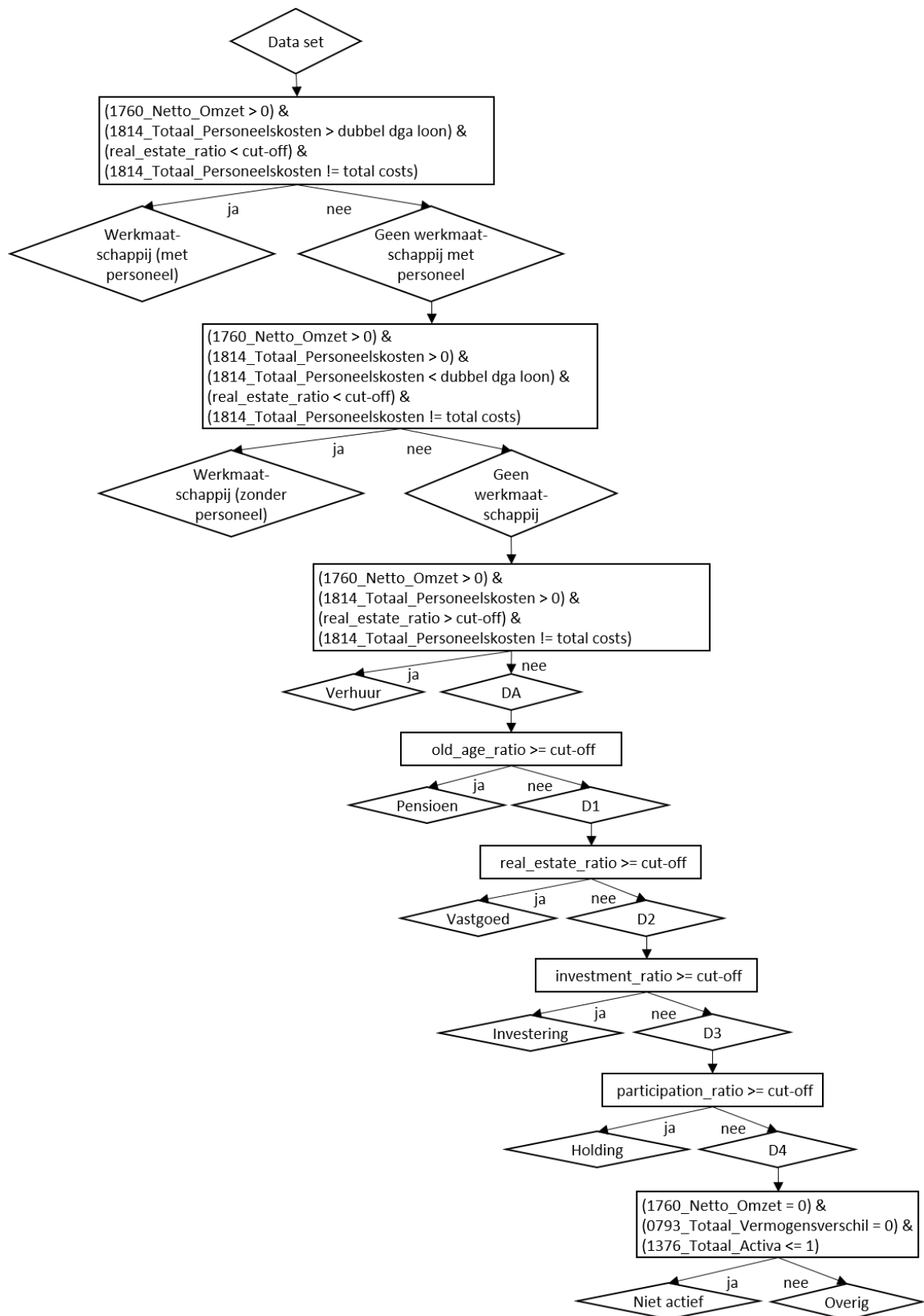
Bron: microdata CBS en eigen berekeningen en selecties. De totalen op de balans zijn opgeblazen door dubbeltellingen bij de deelnemingen (*).

Tabel D2 Gemiddelde omvang van een bv per type ten opzichte van de gemiddelde omvang van alle bv's in 2018, drempelwaarde van 0,9 (in %)

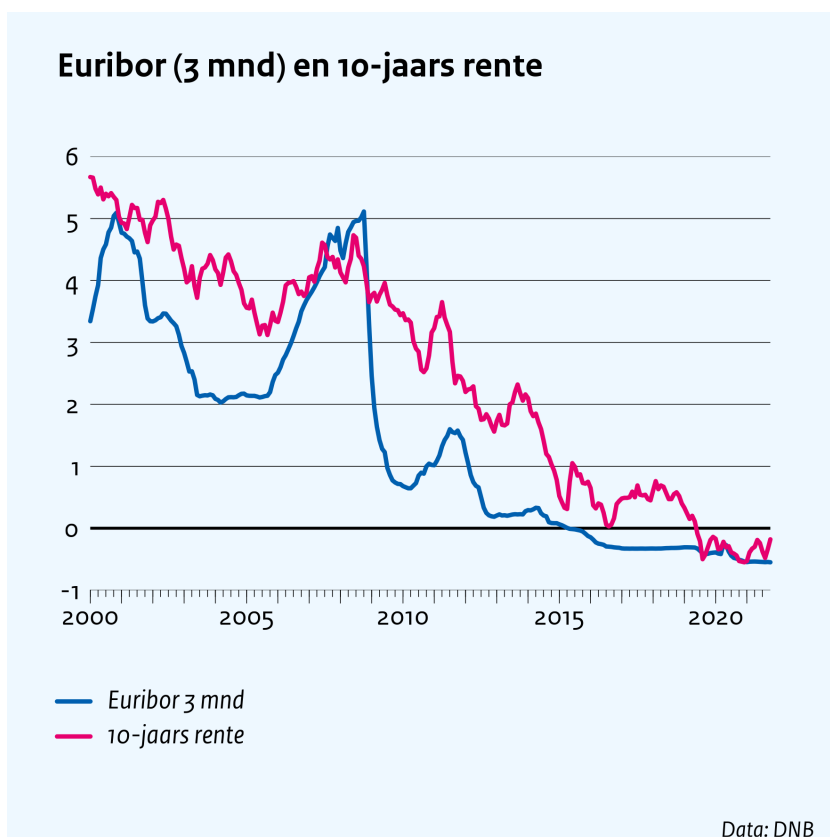
Type	Omzet	Belastbaar bedrag	Fiscale winst	Totale kosten	Loonkosten	Activa	Schulden	Eigen vermogen
Werkmaatschappij met personeel	475,6	388,2	104,1	495,5	490,0	78,5	195,1	52,7
Werkmaatschappij zonder personeel	60,1	80,0	34,2	56,8	44,8	33,2	53,4	26,6
Verhuur vastgoed	85,1	187,0	41,2	45,5	52,5	144,1	628,1	36,2
Vastgoed	62,1	139,2	36,4	12,5	2,5	170,3	784,2	38,6
Investerings	7,0	-2,2	-37,4	5,3	6,6	19,2	21,8	16,1
Holding	5,1	-4,6	904,6	5,6	13,8	741,7	179,7	891,2
Pensioen	0,7	-28,3	-5,0	2,1	5,6	10,3	4,1	-4,8
Niet actief	0,6	9,0	-37,0	1,1	0,9	5,8	22,4	1,8
Overig	26,5	56,9	47,9	21,4	27,6	63,6	80,9	58,7
Gemiddelde totaal (in dzd)	382,9	30,7	175,2	284,3	98,5	1879*	332,0*	1493*
Gemiddelde FE (in dzd)	2883	176,2	333,9	2259	649,8	4681*	1636*	2886*

Bron: microdata CBS en eigen berekeningen en selecties. De totalen op de balans zijn opgeblazen door dubbeltellingen bij de deelnemingen (*).

Appendix E

Appendix F: spaarrente en inflatie

Appendix G: overlap typen bij fiscale eenheid in 2018

Tabel G1 Aantallen bv's die voldoen aan de definitie van twee typen bv's in 2018

	Werkmaatschappij met personeel	Werkmaatschappij zonder personeel	Verhuur	Vastgoed	Investing	Holding	Pensioen/stamrecht	Niet actief	Overig
Werkmaatschappij met personeel	50870								
Werkmaatschappij zonder personeel	0	16813							
Verhuur	0	0	3159						
Vastgoed	0	0	3159	4410					
Investing	1968	2079	X	X	7110				
Holding	1474	1216	X	X	X	5824			
Pensioen/stamrecht	861	1428	103	159	813	467	4514		
Niet actief	0	0	0	17	35	101	79	579	
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	

De X geeft een getal kleiner dan 10 waarnemingen weer.

Bron: eigen berekeningen op basis van CBS-micro-data. Er zijn 90162 fiscale eenheden in 2018.